

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОРСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Олександр Ковальчук,

студент, Національний університет фізичного виховання і спорту України

Круїзний туризм є одним із найперспективніших серед спеціальних видів туризму, оскільки, поєднуючи низку переваг класичних видів рекреаційного, пізнавального, спортивного та екологічного туризму, створює якісний продукт, що дає можливість залучити до його споживання широкий сегмент туристів.

Саме перетворення круїзного продукту з елітарного туризму на масовий стало основою для розширення світового туристичного ринку. Статистика Всесвітньої туристичної організації (ВТО) визначає, що 5% світових туристів прибували до місця відпочинку за допомогою водних видів транспорту (круїзний та паромний продукти). Протягом останніх 20 років щорічний приріст вартості круїзної індустрії у світі складає в середньому 7,4% [5].

Ринок круїзного судноплавства характеризується високим рівнем концентрації, значні частки ринку контролюються невеликою кількістю глобальних компаній. У структурі глобального попиту на світовому ринку круїзного судноплавства найбільша кількість пасажирів припадає на США, Великобританію та Німеччину [1].

Також експерти вважають, що до 2020 р. круїзний ринок матиме змогу залучити все більше туристів. Глобалізація круїзної індустрії, зростання кількості прийому круїзних лайнерів у морських портах держави, вимагає активізації всіх форм господарської діяльності у сфері круїзних послуг на території портів та їх ролі в прийомі й обслуговуванні круїзних туристів у приморських регіонах України [2].

Тенденції функціонування сучасного морського туризму в Україні свідчать про те, що він практично не розвивається. Державні регуляторні органи не надають суб'єктам господарювання відповідної підтримки, тому транспортно- туристичний потенціал країни залишається нереалізованим. У той же час Україна має всі передумови для розвитку різних видів морського туризму.

Частка України та інших країн Чорноморського басейну в світовому морському туризмі є меншою за 3%, що не відповідає її ресурсному потенціалу. В контексті того, що в Указі Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» вказано на необхідність популяризації України як туристичної дестинація, особливої актуальності набуває реалізація ефективної державної регуляторної політики сприяння розвитку морського туризму [4].

Відповідно до цього, актуальним є формування інституційних засад розвитку морського туризму в Україні шляхом реалізації комплексу складових, спрямованих на нормалізацію інституційного середовища, активізацію координації між господарюючими суб'єктами та державними регуляторними органами.

Україні важливо максимально використовувати потенціал Одеського морського порту для туристичних цілей, адже він є найбільшим пасажирським портом на Чорному морі і здатний обслуговувати до 4 млн. туристів на рік [3]. Про те, станом на другу половину жовтня 2016 р. адміністрація порту отримала 17 заявок на заходи пасажирських суден у 2017 р., але у зв'язку з нестабільною політичною ситуацією в країні, жодне туристичне судно так і не зайшло до порту України.

Варто відзначити, що 2016 р. був знаковим в плані роботи адміністрації порту з просування чорноморських маршрутів на європейському ринку морських подорожей. Наприкінці червня 2016 р. в Одесі пройшла Генеральна асамблея найбільшої у світі Асоціації круїзних портів Medcruise, в якій взяли участь топ-менеджери круїзних ліній, що представляють більше 60% світового круїзного флоту. В ході форуму оператори круїзних ліній неодноразово відзначали економічну доцільність заходів пасажирських лайнерів в Україну, підкреслювали, що за умови стабілізації ситуації у регіоні, вони готові направляти свої судна в Одесу [3].

Що стосується перспектив розвитку, можна виділити дві тенденції розвитку круїзного туризму в басейні Чорного моря. Перша тенденція – це відродження круїзного судноплавства, орієнтованого на внутрішній національний ринок причорноморських країн. Друга тенденція полягає у залученні в чорноморські порти іноземних туристів і подальше просування чорноморського бренду на світовий круїзний ринок. Водночас світові круїзні компанії не розглядають Чорне море як окремий самостійний регіон, а лише у поєднанні із Середземним – як продовження середземноморських круїзів. Завдяки створенню нових круїзних програм у Чорноморському регіоні Україна має шанс активізувати потенціал Одеського морського порту як транспортного вузла міжнародного значення.

Список використаних джерел

1. Басюк О. В. Розвиток круїзного туризму в Чорноморському регіоні // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. Вип. 10. Ч. 3. С. 97-100.
2. Нездойминов С. Г., Андреева Н. Н. Морской круизный бизнес как вектор международной интеграции морехозяйственного комплекса Украины // Економіст. 2014. № 7. С. 43-45.
3. Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І., Любіцева О. О. Туристичне країнознавство. Київ: Знання, 2015. 551 с.
5. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 №5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
6. Сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: <http://www2.unwto.org/ru>